



Європейські газові ринки

Випуск № 5

28 січня – 3 лютого 2019 р.

Вжито таких скорочень:

ВТП – віртуальний торговельний пункт
CEGH – Центральноевропейський газовий хаб (Баумгартен)
ГТО – газотранспортний оператор
ГТС – газотранспортна система
ЄЦБ – Європейський центральний банк
МЕА – Міжнародне енергетичне агентство (Париж, Франція)
СПГ – скраплений природний газ
ПСС – підземні сховища газу
ТКМ – тисяча кубічних метрів
ЦСЄ – Центральна і Східна Європа

Якщо окремо не зазначено інакше, під кубічними метрами розуміються стандартні кубічні метри, об'єм яких вимірюється при температурі 20°C та тиску 101,325 кПа. При перетвореннях енергетичних одиниць на об'ємні, згідно з наведеною в НГБІ методикою, середнє значення вищої теплоти згорання російського експортного газу в Центральній Європі, за даними операторів трансграничних пунктів у регіоні ЦСЄ. Для пари євро/дол. США використовується щоденний курс ЄЦБ. Для країн, які не входять до Єврозони, - обмінні курси, що встановлюють їхні центральні банки. Тижневі та місячні показники розраховуються на підставі щоденних величин. Наведені спотові ціни являють собою ціни з поставкою наступного дня, усереднені та середньозважені по об'ємах наприкінці торговельного дня. З метою підвищення наочності при порівнянні цін, починаючи з цього бюлетеня, ціни, які наводяться для британського NBP, будуть приведені до теплотворності російського газу. Реальна середня теплотворність британського газу вище російського експортного, і ціни відповідно дещо вищі.

Зміст

Підсумки

1. Ключові показники і процеси

1.1 Тижневі показники

1.1.1 Об'єми торгівлі

1.2 Процеси

2. Спотові ціни

2.1 Наступної доби

2.2 Спреди NCG-CEGH, Gaspool – польський хаб

2.3 Румунський хаб

2.4 Протягом доби

3. Ф'ючерси

4. Найважливіші хаби

4.1 NCG

4.2 CEGH

4.3 Польський хаб

5. Єврокомісія - газові ринки у 3 кварталі 2018 р.

5.1 Основні підсумкові тези звіту Єврокомісії

5.2 Оптові ціни на газ, форма та походження імпорту

5.3 Росія

5.4 Роздрібні ціни для промисловості та населення

5.5 Підсумки

6. Нафта, нафтопродукти і вугілля

6.1 Фактори нафтового ринку - Венесуела

6.2 Україна переплачує за білоруські нафтопродукти

7. Економічні фактори.

7.1 Курс валют

7.2 Прогнози уповільнення економіки ЄС

7.3 Засідання ФРС США

8. Нафтогаз

8.1 Прейскурант на природний газ з 1 лютого 2019 року за нерегульованим тарифом

8.1.1 Аналіз

8.2 «Нафтогаз трейдинг»

9. Важливі події

9.1 Падіння експорту американського СПГ - тимчасове

9.2 Перешкода для польського проекту Baltic Pipe

10. Інформація ТБ «Українська енергетична біржа»

СКОРОЧЕНІ ПІДСУМКИ

З початку жовтня 2018 р. ціна споту та ф'ючерсів початку форвардної кривої впала на понад \$100.

Обсяги торгів спотом на досліджуваних хабах зросли на 8% відносно попереднього тижня (+7%); найбільше – на NCG (+24%). Водночас, у Польщі зафіксовано падіння 48%, порівняно з попереднім тижнем.

Обсяги норвезького газопотоку протягом тижня були вище попереднього тижня, склавши в середньому **362 млн. куб. м** на добу на виході норвезької експортної ГТС. Норвегія продовжувала нарощувати обсяги поставок Німеччині.

«Газпром» у січні 2019 р. експортував в далеке зарубіжжя 17,6 млрд. куб. м газу (+1,6%), тобто **568 млн. куб. м** на добу. Обсяг експорту в Італію зріс на 109,8%, Австрію на 25,5%, Чехію на 56,5%.

Спотові ціни суттєво подешевшали, на 5,5%, порівняно із середньою ціною попереднього тижня.

Ф'ючерси подешевшали на 3-5%.

NCG. Середні тижневі ціни подешевшали, значніше – на початку форвардної кривої. Середня тижнева ціна ф'ючерсних контрактів NCG понизилася на 1,9% (-0,4% попереднього тижня).

CEGH. Середня денна ціна всіх ф'ючерсів за підсумками п'ятничних торгів сформувалася на \$4 нижче, ніж за підсумками понеділка (-\$5 попереднього тижня).

Польський хаб. У Польщі відбулося значне падіння обсягів торгів, поряд з обвалом цін на початку форвардної кривої. Середня тижнева ціна ф'ючерсних контрактів (без тижневих) понизилася на 3,5% (-0,5% попереднього тижня). Поточним газовим пріоритетом Польщі залишалася нинішня зима, поставки в березні і лютому сумарно склали 43% тижневих обсягів. Відчувається також підготовка до закачування до ПСГ (35% у місяці літнього газового періоду), а також 2020 рік (15%).

Середня тижнева ціна поставок наступної доби понизилася на 5,3% (-5,7% попереднього тижня), промгтів - на 8,1% (-4,1%).

Єврокомісія опублікувала найновіший щоквартальний аналіз газових ринків ЄС, за підсумками 3 кварталу 2018 р. Даний документ є офіційним джерелом ЄС щодо стану газових ринків, через що, незважаючи на те, що за вікном уже 2019 рік, безперечно заслуговує на увагу. Звіт містить дві несподіванки (хоча, обидві передбачували):

1. ЄС збільшував імпорт російського газу, суттєво знижуючи закупівлю американського СПГ.
2. Дві країни, через які йде основне забезпечення України газом з Європи, Словаччина і Угорщина, отримали в 3 кварталі 2018 р. найбільше в ЄС підвищення середньої квартальної ціни російського експортного газу, з приростом вище середнього по ЄС.

У 3 кварталі 2018 р.:

Споживання природного газу ЄС понизилося на майже 5%, порівняно з таким же періодом 2017 р.

Видобуток природного газу ЄС скоротився на 7%, склавши 28 млрд. куб. м.

Чистий імпорт газу впав на 3%, склавши 86 млрд. куб. м.

Російський трубопровідний газ покривав у 3 кв. 2018 р. 47% обсягів імпорту з джерел за межами ЄС (+3%).

Україна залишалася основним маршрутом доставки російського природного газу до ЄС, забезпечуючи 48% сумарних російських поставок (19 млрд. куб. м). Протягом 3 кварталу 2018 р. спостерігалася сильне збільшення обсягів реверсу з Угорщини, що компенсувало їх зменшення зі Словаччини.

Ціни на європейських хабах у вересні 2018 р. зросли до 335 – 360 дол. США/ткм, що знаменувало найвищу ціну з грудня 2013 р. У 3 кварталі 2018 р. вони були на 50-60% вище, ніж у 3 кварталі 2017 р. Британські та німецькі ціни підіривалися з нідерландським TTF.

Газовий ринок увійшов у **backwardation**.

Росія продовжувала підвищувати ціни на газ для Європи. Однак, середня ціна поставок російського експортного газу до ЄС залишалася нижче основних конкурентів, дешевше хабів та СПГ. Дві країни, які виступають основним джерелом забезпечення України газом з Європи, **Словаччина і Угорщина**, отримали найбільше в ЄС підвищення середньої квартальної ціни російського експортного газу, вище середнього приросту по ЄС.

Роздрібні ціни на газ для домогосподарств були стабільними. Ціна на газ в Україні для населення з 1 травня наблизилася впритул до цін Румунії та Угорщини, а потім і перевищила ціну сусідів України. Крім того, дані «Укртрансгазу» свідчать про те, що теплотворність газу по областях України сильно змінюється, від 8172 до 8254 ккал/куб. м.

Що стосується роздрібних цін для промисловості, то почало впливати зростання оптових цін на газ. Більшість країн ЄС підняли роздрібні ціни для промисловості. Водночас, Німеччина, Греція, Словенія та Португалія знизили.

Нафта, вугілля. Нафта/нафтопродукти дорожчали, вугілля дешевшало. Середня тижнева ціна бареля маркерної нафти Brent підвищилася, порівняно з попереднім тижнем, на \$1,13 (+\$0,65 попереднього тижня).

Україна переплачує Білорусі за нафтопродукти. Білорусь в січні-листопаді 2018 р експортувала 2,95 млн. т нафтопродуктів до України, що на 12% менше, ніж за аналогічний період 2017 року. При цьому, у вартісному вираженні експорт на Україну зріс на 15,6% до **1,96 млрд. дол. США**. Середня ціна поставок в Україну зросла на 31,5% **до 662 дол США / т**. Водночас, середня ціна всього експорту білоруських нафтопродуктів збільшилася лише на 27,8%, склавши тільки **543,8 дол. США / т**. Таким чином, Україна отримує білоруські нафтопродукти **на 118 дол. США/тонну дорожче, ніж середня ціна білоруського експорту. А порівняно з білоруським експортом до ЄС Україна переплачує 170 дол. США/тонну** - понад 25%.

Економічне середовище. Курс євро відносно американського долара за підсумками тижня підвищився на 0,85% (-0,6% попереднього тижня). Українська валюта незначно змінилася відносно основних валют.

Оцінки темпів ВВП та довгострокової інфляції в ЄС погіршено, здебільшого через зовнішні ризики: вихід Великобританії з ЄС без укладання угоди, ескалація торгового конфлікту між Китаєм і США, уповільнення зростання в Китаї. Водночас респонденти прогнозують, що **євро буде зміцнюватися до долара аж до 2021 року**.

Ціни торгів ТОВ «Нафтогаз трейдинг» залишалися помітно нижче як січневої ціни довгострокового контракту, так і лютевої. Середня ціна торгів за період 22-28 січня 2019 р. склала 10602 грн. /ткм, тобто була на понад 1 тис. грн./ткм дешевше ціни «Нафтогазу» на січень 2019 р. за довгостроковими контрактами.

ТОВ «Нафтогазбудінформатика»